

The relationship between Prayers and Educational Status of University Students at the Azad Islamic University of Sabzevar, Iran in 2008

(Sharifzade, M.¹, Jamalabadi, M.S.², Hashemian, M.³, Akaberi, A.⁴)

Abstract

Background and Purpose:

Since one of the goals of universities is to increase the quality and quantity of students and their educational progress with the maximum facilities, the higher the level of their general health, the higher their average and their educational success will be. With respect to the importance of general health and the role of religious issues including prayers, the present study was conducted to investigate the relationship between prayers and educational status in the students at the Islamic Azad University of Sabzevar, Iran.

Methods and Materials:

This descriptive analytical study was conducted on the students at the Islamic Azad University of Sabzevar, Iran, who studies at the summer term in 2008. The data on religious beliefs was collected by the Temple Questionnaire with an established reliability and validity. The obtained data were analyzed in SPSS using chi-square, correlation coefficient and independent t-test.

Results:

The findings revealed a significant difference in the average of male and female students in each of the three terms investigated (term 1 $p=0.001$, term 2 $p=0.002$, term 3 $p=0.02$). In fact, Male students' mean was lower than that of males. Also, a significant correlation coefficient was observed between prayers and students' average ($r=0.167$). The correlation between prayers and the average of terms 1, 2, and 3 was not significant. However, a significant relationship was observed between non-dormitory residence and students' average ($p=0.047$).

Conclusion:

Generally salat has been more effective on the education progress than prayers. Variables of gender, dorm residence and salat score have had the highest effect on the students' average during the three terms. Other variables such as age, term, area of residence, prayers etc. have had no effect on the students' educational progress.

Key Words: Prayers; Education; Progress.

¹ Student of midwifery ,Sabzevar University of Medical Sciences, Iran

² Student of EMS ,Sabzevar University of Medical Sciences, Iran

³ Faculty Member of Department of Health, Sabzevar University of Medical Sciences, Iran

⁴ Faculty Member of Department of Biostatistics, Sabzevar University of Medical Sciences, Iran

بررسی ارتباط نماز و نیایش با وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار تابستان ۱۳۸۷(معصومه شریف زاده^۱، محمد صادق جمال آبادی^۲، معصومه هاشمیان^۳، آرش اکابری^۴)**زمینه و هدف:**

از آن جایی که یکی از اهداف عمده دانشگاه‌ها افزایش ارتقاء کیفی و کمی دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان با استفاده از حداکثر امکانات موجود در دانشگاه می‌باشد، لذا هر چه سلامت عمومی دانشجویان بهتر باشد، معدل پایان ترم و به تبع آن موفقیت تحصیلی آنان نیز افزایش می‌یابد. بنابراین با توجه به اهمیت مسائل سلامت عمومی دانشجویان در کشور جوان ایران و نقش مهم پایبند بودن به مسائل اعتقادی از جمله اعتقاد به نماز و نیایش در این راستا پژوهشی با هدف تعیین ارتباط نماز و نیایش با وضعیت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار صورت گرفت.

مواد و روشها:

نوع مطالعه توصیفی - تحلیلی و جمعیت مورد مطالعه کلیه دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار از سال دوم به بعد، که در ترم تابستان سال ۸۷ مشغول به تحصیل بوده‌اند، در نظر گرفته شد. پرسشنامه مربوط به نماز و نیایش برگرفته از پرسشنامه اعتقادات مذهبی و معروف به پرسشنامه معبد که روائی و پایایی آن تأیید شده است، در اختیار دانشجویان قرار گرفته و تکمیل گردید. داده‌های حاصل از این پژوهش با استفاده از نرم افزار SPSS و آزمون‌های مجذور کای، ضریب همبستگی و آزمون تی مستقل مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها:

این مطالعه نشان داد که بین معدل دانشجویان دختر و پسر از نظر آماری تفاوت معنا داری در هر یک از سه ترم مورد بررسی مشاهده شد. (معدل ترم ۱: $p=0/001$ ، معدل ترم ۲: $p=0/002$ ، معدل ترم ۳: $p=0/02$). در واقع میانگین معدل دانشجویان دختر بیشتر از پسر بوده است. همچنین بین نمره نماز با معدل دانشجویان در هر سه ترم مورد بررسی ضریب همبستگی معنی دار ($r=0/167$) به دست آمد. بین نیایش با معدل ترم‌های ۳، ۲، ۱ همبستگی معنی دار نبود و بین متغیر غیر خوابگاهی بودن با نمره‌ی نماز و معدل دانشجویان رابطه معنی داری ($p=0/047$) به دست آمد.

نتیجه گیری:

به طور کلی به جای آوردن فریضه نماز بیش از نیایش بر موفقیت تحصیلی دانشجویان تأثیر گذار بوده است. متغیرهای جنس، خوابگاهی و غیر خوابگاهی و نمره نماز بیشترین تأثیر را روی معدل دانشجویان طی ۳ ترم داشته‌اند. سایر متغیرها نظیر سن، ترم تحصیلی، محل سکونت، نیایش و... بر معدل دانشجویان تأثیری نداشته است.

واژه‌های کلیدی: نماز، نیایش، پیشرفت تحصیلی

۱- دانشجوی کارشناسی مامائی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

۲- دانشجوی فوریت پزشکی دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

۳- کارشناس ارشد آموزش بهداشت و عضو هیئت علمی گروه بهداشت دانشگاه علوم پزشکی سبزوار

۴- کارشناس ارشد آمارحیاتی

مقدمه:

آورده اند نگران وضعیت و پیشرفت تحصیلی خود بوده اند. عوامل حمایت کننده از جمله مذهب پیامد های مثبت رفتاری را افزایش و احتمال رفتار های آسیب زا را در افراد کاهش می دهد (۳). اگر در جامعه ای فرهنگ نماز خوانی نهاده شده شود به طور حتم بسیاری از معضلات و ناهنجاری های ما به خصوص در میان نسل جوان بر طرف خواهد شد. از آنجا که نماز از ارکان دین و نیایش و مناجات در فرهنگ غنی اسلام محسوب می شود و همواره به عنوان سپر حمایتی انسان را در برابر مسائل و بلاها حفظ می نماید (۲). باید بحث نماز و نیایش را در بین دانشجویان و اساتید و کارمندان گسترش داد. نماز مهمترین مسئله و محور اساسی در دانشگاه ها و مراکز درمانی است (۹). با توجه به این که یکی از اهداف عمده دانشگاه ها افزایش ارتقاء کیفی و کمی دانشجویان و پیشرفت تحصیلی آنان است لذا هر چه سلامت عمومی دانشجویان بهتر باشد معدل پایان ترم و به تبع آن موفقیت تحصیلی آنان نیز افزایش می یابد. از آنجا که یکی از معیار های موفقیت تحصیلی میانگین معدل تحصیلی می باشد، لذا در این پژوهش جهت تعیین پیشرفت تحصیلی دانشجویان معدل آنان در نظر گرفته شده است. بنابراین با توجه به اهمیت مسئله سلامت عمومی دانشجویان در کشور جوان ایران و نقش مهم پایبند بودن به مسائل اعتقادی از جمله اعتقاد به نماز و نیایش در این راستا باید پیش از پیش به این مقوله توجه گردد. به همین منظور پژوهش حاضر با هدف بررسی ارتباط نماز و نیایش با پیشرفت تحصیلی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار انجام گرفت.

مواد و روشها:

مطالعه حاضر یک مطالعه توصیفی - تحلیلی است. جامعه مورد پژوهش دانشجویان ترم تابستان دانشگاه آزاد سبزوار در سال ۱۳۸۷ بودند. دانشجویانی که حداقل ۳ ترم تحصیلی را گذرانده بودند، نمونه مورد پژوهش را تشکیل می دادند.

یکی از اتفاقات مهم بزرگسالی ورود به دانشگاه می باشد که دگرگونی های زیادی را در زندگی فرد باعث می شود (۱). ورود به دانشگاه و شروع زندگی دانشجویی خود به نوعی سرآغاز رویارویی با مجموعه ای از مجهولات و تحولات است (۲). دانشجویان به لحاظ منابع انسانی از پایه های بنیادین پیشرفت، ترقی و توانمندی هر جامعه ای محسوب می شوند. پژوهش های صورت گرفته در دهه های اخیر نقش و جایگاه ویژه ای برای مذهب و باور های دینی در بهداشت روان قائل شده اند (۳). دین و مذهب یکی از اساسی ترین و مهمترین نهاد هایی است که جامعه بشری به خود دیده است. مذهب انسان را در مقابل هجوم اضطراب تردید و ناامیدی نیرومند و آماده می سازد (۴). دین تأثیر قابل ملاحظه ای در سازگاری افراد دارد و از آن می توان در کار بالینی با مراجعینی که خواهان روان درمانی معنوی هستند استفاده کرد. مطالعاتی که تا کنون انجام گرفته نشان داده اند که مذهب نقش بسیار مؤثری در ارتقاء سلامت روان دارد (۵). نتایج پژوهش استوارد و جو نشان داد که روحیه مذهبی به صورت چشمگیری با سلامت روان و سازگاری در ارتباط است. افرادی که خود را بیشتر از همه مذهبی می دانند از دیگران سازگارترند و بالاترین عملکرد تحصیلی را دارند (۱۱). دوران دانشجویی دوره ای مهیج و پر چالش برای دانشجویان است (۶). از طرف دیگر، تحولات تحصیلی یکی از مشکلات نظام آموزشی کشور های جهان سوم و ایران می باشد و هر ساله بیش از نیمی از میلیون ها دانشجویی که در جهان به دانشگاه ها راه می یابند ترک تحصیل کرده، مشروط شده و یا نمی توانند تحصیلات خود را در موعد مقرر به پایان برسانند (۷). مذاهب الهی انسان را از رکود، جمود و انحطاط فکری باز داشته، در رشد و تکامل یاری و مدد می رسانند (۱). رفتار های مذهبی ارزش مثبتی در پرداختن به نکات معنی دار زندگی دارند. رفتارهایی از قبیل توکل به خداوند، زیارت و ... می توانند از طریق ایجاد امید و تشویق به نگرش های مثبت، موجب آرامش درونی فرد شوند (۸). پژوهش ها حاکی از آن است افرادی که دست به خودکشی زده اند و یا به مصرف مواد روی

یافته ها:

در مطالعه حاضر ۳۱۴ نفر از دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد سبزوار (۵۶/۴٪ پسر) و (۴۳/۶٪ دختر) با میانگین سنی $4/74 \pm 23/29$ مورد مطالعه قرار گرفتند. از این تعداد ۷۹٪ متاهل و ۷۵/۹٪ افراد نیز بومی بودند. از بین این دانشجویان ۶۸/۸٪ شهری و ۱۳/۲٪ روستایی و بقیه تکمیل نشده بود.

میانگین معدل دانشجویان مورد تحقیق در ترم اول ۱۳/۹۵، در ترم دوم ۱۴/۳۰ و در ترم سوم ۱۴/۴۴ بود. ضمن آن که معدل (۱۴/۹۹ - ۱۲) در بین دانشجویان مورد بررسی بیشترین فراوانی را داشت.

معدل دخترها در هر ۳ ترم مورد بررسی بیشتر از معدل پسرها بوده و اختلاف میانگین معدل دخترها و پسرها از نظر آماری در هر یک از این ۳ ترم معنی دار بود. (جدول شماره ۱).

در نهایت ۳۱۴ پرسشنامه توسط این افراد تکمیل شد. ابزار جمع آوری اطلاعات پرسشنامه ای شامل دو بخش بوده: بخش اول شامل اطلاعات دموگرافیک از جمله جنس، سن، خوابگاهی یا غیر خوابگاهی بودن و معدل ترم ۳ آن ها بود. بخش دوم شامل ۶۷ سؤال مربوط به نماز و نیایش و اعتقادات مذهبی می شد. این سؤالات برگرفته از پرسشنامه استاندارد، اعتقادات مذهبی دارای روایی و پایایی تأیید شده، بود. برای تعیین پیشرفت تحصیلی افراد معدل ۳ ترم متوالی آن ها در نظر گرفته شد. سؤالات مربوط به نماز و نیایش با مقیاس لیکرت در ۵ طبقه تقسیم بندی شدند. پرسشنامه به تأیید حراست دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار رسید و با هماهنگی آموزش دانشگاه در اختیار دانشجویان قرار گرفته و تکمیل گردید. اطلاعات کاملاً محرمانه بود و نام تکمیل کننده در پرسشنامه ذکر نمی شد. در نهایت داده ها با استفاده از آزمون آماری مجذور کای ضریب همبستگی و آزمون تی مستقل و با نرم افزار spss آنالیز و مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

جدول ۱: میانگین معدل دانشجویان در هر ترم به تفکیک جنس

p. value	تعداد	میانگین معدل	انحراف معیار		
۰/۰۰۱	۱۶۸	۱۳/۶۲	۲/۰۸	مرد	معدل ترم ۱
	۱۲۶	۱۴/۳۹	۱/۸۶	زن	
	۲۹۴	۱۳/۹۵	۲/۰۲	جمع	
۰/۰۰۲	۱۴۹	۱۴/۰۰	۱/۸۵	مرد	معدل ترم ۲
	۱۰۳	۱۴/۷۳	۱/۷۲	زن	
	۲۵۲	۱۴/۳۰	۱/۸۳	جمع	
۰/۰۲۸	۱۱۹	۱۴/۱۹	۲/۰۱	مرد	معدل ترم ۳
	۸۴	۱۴/۷۹	۱/۷۳	زن	
	۲۰۳	۱۴/۴۴	۱/۹۱	جمع	

جدول ۲: ضریب همبستگی معدل دانشجویان با نمرات نماز

نمره نماز		میانگین معدل ترم تحصیلی
p.value	ضریب همبستگی	
۰/۰۰۴	۰/۱۶۷	معدل ترم ۱
۰/۰۳۴	۰/۱۳۳	معدل ترم ۲
۰/۰۰۹	۰/۱۸۲	معدل ترم ۳

همانطور که جدول شماره ۲ نشان می دهد، ضریب همبستگی نماز با معدل ترم یک با $r=0/167$ و $p=0/004$ ، با معدل ترم دو $r=0/133$ و $p=0/034$ و با معدل ترم سه $r=0/182$ و $p=0/009$ معنادار است.

ضریب همبستگی بین معدل در هر یک از ۳ ترم با اعتقاد مذهبی افراد مثبت است. اما ضریب همبستگی

بین نیایش و اعتقادات مذهبی دانشجویان با معدل افراد در سه ترم مورد بررسی از نظر آماری معنادار نیست (جدول شماره ۳ و ۴).

جدول ۳: ضریب همبستگی معدل دانشجویان با نمرات نیایش
جدول ۴: ضریب همبستگی بین معدل در هر ترم و نمره اعتقادات مذهبی (نمره اعتقادات از ۱۰۰)

اعتقادات مذهبی		میانگین معدل ترم تحصیلی
p.value	ضریب همبستگی	
۰/۱۶۶	۰/۰۸۱	معدل ترم ۱
۰/۸۳	۰/۰۱۴	معدل ترم ۲
۰/۳۵۵	۰/۰۶۵	معدل ترم ۳

نمره نیایش		میانگین معدل ترم تحصیلی
p.value	ضریب همبستگی	
۰/۳	۰/۰۶	معدل ترم ۱
۰/۴۸۴	۰/۰۴۴	معدل ترم ۲
۰/۵۷۸	۰/۰۳۹	معدل ترم ۳

همچنین میانگین نمره ی اعتقادات مذهبی در مجردین $75/2 \pm 12/6$ در مقابل $69/56 \pm 15/64$ برای مجردین حاکی از تفاوت معنادار بین این دو گروه است ($p=0/007$). همچنین نمره نماز در افراد با معدل زیر ۱۲، $15/44 \pm 65/86$ در مقابل افراد با معدل $16/99-15$ با نمره نماز $74/52 \pm 12/92$ بیانگر اختلاف معنادار این دو گروه بود. همچنین در این جدول ما شاهد هستیم که افراد با کمترین نمره نماز، نیایش و اعتقادات مذهبی در گروه دانشجویان با معدل زیر ۱۲ قرار می گیرند.

همچنین میانگین نمره ی اعتقادات مذهبی در مجردین $68/34$ و در متأهلین $70/67$ با $p=0/02$ است که تفاوت معنی داری را در نمره اعتقادات مذهبی دو گروه نشان می دهد.

نمره نیایش در گروه متأهلین بیشتر از گروه مجردین است که با توجه به $p=0/031$ این ارتباط از نظر آماری معنی دار می باشد. همچنین میانگین نمره نماز در متأهلین

جدول ۵: میانگین نمرات نماز، نیایش و اعتقادات مذهبی دانشجویان به تفکیک معدل تحصیلی

p.value	انحراف معیار	میانگین	تعداد	معدل	
۰/۰۲۶	۱۵/۴۴	۶۵/۸۶	۴۲	زیر ۱۲	نمره نماز
	۱۵/۶۳	۷۰/۰۰	۱۵۲	۱۲-۱۴/۹۹	
	۱۲/۹۲	۷۴/۵۲	۷۵	۱۵-۱۶/۹	
	۱۷/۵۴	۷۱/۲۹	۲۷	۱۷-۲۰	
	۱۵/۳۲	۷۰/۶۷	۲۹۶	جمع	
۰/۳۱۸	۱۳/۰۷	۷۹/۰۴	۴۲	زیر ۱۲	نمره نیایش
	۱۴/۴۹	۸۳/۱۷	۱۵۲	۱۲-۱۴/۹۹	
	۱۱/۷۷	۸۳/۳۱	۷۵	۱۵-۱۶/۹	
	۱۷/۰۹	۸۰/۹۲	۲۷	۱۷-۲۰	
	۱۳/۹۳	۸۲/۴۲	۲۹۶	جمع	
۰/۱۶	۶/۸۳	۶۶/۹۸	۴۲	زیر ۱۲	اعتقادات مذهبی
	۷/۴۴	۶۹/۱۲	۱۵۲	۱۲-۱۴/۹۹	
	۵/۸۴	۶۹/۹۱	۷۵	۱۵-۱۶/۹	
	۹/۶۰	۶۷/۸۱	۲۷	۱۷-۲۰	
	۷/۲۴	۶۸/۹۰	۲۹۶	جمع	

بحث و نتیجه گیری:

در حد بالا، در حیطه اجتماعی- فرهنگی و اخلاقی تأثیری در حد متوسط و در حیطه تحصیلی- اقتصادی نسبت پائین تری به دست آمد (۲).

همچنین در مطالعه حسینی و همکاران بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان با رشته و ترم تحصیلی، جنس و وضعیت تاهل آنان ارتباطی مشاهده نشد. در این پژوهش بین پیشرفت تحصیلی دانشجویان با وضعیت تاهل آنان ارتباط معنی داری مشاهده گردید. همچنین از نظر نیایش و

با توجه به نتایج به دست آمده، بین نماز و وضعیت تحصیلی دانشجویان مورد بررسی ارتباط معناداری موجود می باشد. در این پژوهش هر چه توجه دانشجویان به نماز بیشتر بود معدل بالاتری نیز در تحصیل خود کسب کرده بودند. این در حالی است که در بررسی های مشابه انجام شده توسط بنا کار بختیاری و همکاران در سال ۱۳۸۰ در حیطه های نه گانه با عنوان "نگرش دانشجویان دانشکده علوم پزشکی فسا نسبت به اثر بخشی نماز"، نسبت اثربخشی نماز مثبت اعلام گردید. از نظر حیطه روانی اعتقادی تأثیر

شده بستر مناسبی را جهت رشد و پویایی تحصیلی دانشجویان با استفاده از گسترش فرهنگ نماز و نیایش در دانشگاه ها فراهم آورند. ضمن آنکه این اعتقادات تأثیر خارق العاده ای نیز در وضعیت زندگی افراد می گذارند.

اعتقادات نیز متاهلین وضعیت بهتری نسبت به مجردین داشتند که این امر می تواند ناشی از احساس مسئولیت پذیری و توجه به مسائل اصلی زندگی و احساس آرامش در زندگی باشد (۱۰).

بر اساس نتایج حاصل از این تحقیق می توان استنباط کرد که اعتقادات مذهبی علی الخصوص توجه به امر نماز می تواند اثر خوبی بر وضعیت تحصیلی دانشجویان داشته باشد. حال این دانشگاه ها و سیستم قانون گذار کشوری هستند که باید با برنامه ریزی های مدون و از پیش تعیین

تقدیر و تشکر:

در پایان از تمامی دوستانی که ما را در انجام این پژوهش یاری نمودند و به ویژه مسئولین محترم دانشگاه آزاد اسلامی سبزوار کمال تشکر و قدردانی را داریم.

منابع:

۱. محتشمی پور عفت، محتشمی پور مهدی، شادلو مشهدی فاطمه، عمادزاده علی، حسن آبادی حسین. "بررسی رابطه نماز با میزان افسردگی در دانشجویان دانشکده پیراپزشکی و بهداشت دانشگاه علوم پزشکی مشهد". مجله دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی گناباد، ص: ۷۶-۸۱
۲. بناکار بختیار، هاشم زاده ایرج، فرامرزی ابوالحسن. "نگرش دانشجویان دانشکده علوم پزشکی فسا نسبت به اثربخشی نماز". طب و تزکیه، زمستان (۴۳): ۱۳۸۰، ص: ۸۴-۸۸
۳. ترقی جاه صدیقه، نجفی محمود. "بررسی رابطه ی آسیب پذیری در برابر مصرف مواد و در معرض خطر خودکشی بودن با سلامت روانی و میزان بهره گیری از اعتقادات مذهبی". مجموعه مقالات چهارمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان، ص: ۹۱-۹۴
۴. نوابخش مهرداد، پور یوسفی حمید. "نقش دین و باورهای مذهبی بر سلامت روان. پژوهش دینی". شماره چهاردهم، زمستان ۱۳۸۵، ص: ۷۱-۹۴
۵. آقایانی اکبر، چاوشی اکبر، طالبیان داود، طرخورانی حمید، صدقی جلال، آزرمی هما، فتحی هاله، آشتیانی علی. "بررسی رابطه نماز با جهت گیری مذهبی و سلامت روان". مجله علوم رفتاری، دوره ۲، شماره ۲، تابستان ۱۳۸۷، ص: ۱۴۹-۱۵۶
۶. زارع نجف، دانش پژوه فرح، امینی مرضیه، رازقی محسن، فلاح زاده محمدحسین. "رابطه وضعیت تحصیلی با سلامت عمومی و عزت نفس در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی شیراز". مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی. بهار و تابستان ۱۳۸۶، ص: ۵۸-۶۷

۷. نجفی پور صدیقه، یکتا طلب شهرزاد. "بررسی میزان شیوع افسردگی در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی جهرم و ارتباط آن با افت تحصیلی. دانشگاه علوم پزشکی جهرم". شماره ۶، پاییز و زمستان ۸۷، ص: ۳۷-۲۷

۸. پاکیزه علی. "بررسی مقایسه ای سلامت روانی دانشجویان و تاثیر فعال سازی مفهوم معنویت بر آن. "مجموعه مقالات چهارمین سمینار سراسری بهداشت روانی دانشجویان، ص: ۷۶-۷۹-قابل دسترسی به

Msrt.ir/sites/iransco/lists/list5/attachments/23/23

۹. روابط عمومی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی تهران. سخنرانی دکتر لنکرانی. تاریخ خبر: ۱۳۸۷/۸/۲۰. قابل

Publicrelations.tums.ac.ir/news/detail.asp

دسترسی در

۱۰. حسینی محمد علی. و همکاران. "همبستگی و عزت نفس و پیشرفت تحصیلی در دانشجویان توان بخشی دانشگاه

علوم بهزیستی و توان بخشی تهران." مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، بهار و تابستان ۸۶، ص: (۱۳۷ - ۱۴۲)

11. 2-Steward R. J. Joe H. . Does spirituality influence academic achievement and psychological adjustment of Affrican-American urban adolescence. EDRS-MF/ plus postage, (1998).